

Як свідчить зарубіжний досвід, фінансування за рахунок бюджету було ключовим чинником структурних перетворень економіки США, Китаю, Індії, а у економічно розвинених європейських країнах бюджетні кошти залишаються одним із найвагоміших важелів структурних змін в економіці.

Протягом всього періоду незалежності України важлива роль відводилася залученню іноземних інвестицій. Однак практика засвідчила, що іноземний інвестор не зацікавлений у фінансуванні високотехнологічних проєктів, оскільки це означає вирощування конкурента самому собі. Також при залученні іноземних інвестицій роль відіграє не тільки кількість, але і якість, оскільки іноземні інвестори схильні до інвестування у ті галузі, які дозволяють швидко повернути капітал з прибутком (роздрібна торгівля, сфера розваг, ресторанний бізнес). Іноземні інвестори охоче вкладають кошти у ті проєкти, які дозволяють їм отримати доступ до сировинних ресурсів, до дешевої робочої сили, нових ринків збуту, продовжити життєвий цикл своєї продукції (яка може бути вже застаріла) тощо. Все це може створити передумови для зниження рівня економічної безпеки держави, тому навряд чи іноземні інвестиції найближчим часом можуть стати вагомим джерелом фінансування інвестиційних проєктів.

Література:

1. Про інвестиційну діяльність : закон України від 18.09.1991 № 1560-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text>.
2. Федоренко В. Г. Інвестиційний менеджмент. Київ: МАУП, 2001. 280 с.
3. Бланк И. А. Управление инвестициями предприятия. Киев: Ника-Центр, Эльга, 2003. 480 с.
4. Папп В. Оптимізація розподілу інвестиційних ресурсів та вибір ефективних інвестиційних проєктів. Регіональна економіка. 2004. № 2. С. 246–255.
5. Туріянська М.М. Інвестиційні джерела. Донецьк: Юго-Восток, 2004. 317 с.

Петруха Н.

к.е.н., доцент кафедри менеджменту в будівництві
Київського національного університету будівництва і архітектури

Тітова І.

«Фінанси, банківська справа та страхування», аспірантка 4 курсу
Державна навчально-наукова установа «Академія фінансового управління»
Науковий керівник – д.е.н., професор Котляревський Я. В.

ПОДАТКОВІ ІНІЦІАТИВИ МІСЦЕВИХ ОРГАНІВ ВЛАДИ

Право органів місцевого самоврядування встановлювати місцеві податки та збори закріплене в статті 143 Конституції України. В Законі України «Про місцеве самоврядування в Україні» зазначено, що місцеві бюджети мають бути достатніми щодо здійснення органами місцевого самоврядування наданих їм законом повноважень для забезпечення мешканців відповідних громад якісними публічними послугами. Підвищення ролі місцевих податків і зборів та збільшення їх частки у власних доходах місцевих бюджетів є одним із головних завдань фінансово-бюджетної політики держави на сьогодні.

До місцевих податків належать: податок на майно (який складається із плати за землю, податку на нерухоме майно, відмінного від земельної ділянки, транспортного

податку); єдиний податок. До місцевих зборів належать: збір за місця для паркування транспортних засобів; туристичний збір.

Реформа територіальної організації влади, яка сьогодні втілюється в Україні, має на меті побудову нової моделі управління суспільством на основі створення фінансово самодостатніх громад.

23 вересня 2021 року Верховна Рада перенесла розгляд проєкт Закону «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень» [1], який був прийнятий за основу у першому читанні ще в липні місяці. Цим законопроектом пропонується удосконалення деяких положень Податкового кодексу України у частині, що стосується окремих питань адміністрування місцевих податків.

Реалізація гарантованих конституцією прав громадян (на освіту, охорону здоров'я, соціальний захист тощо) має забезпечуватись на однаковому рівні по всій території держави. Якими б не були податкові повноваження органів місцевого самоврядування, за відсутності достатнього економічного підґрунтя місцеві податки і збори не в змозі забезпечити відповідний рівень реалізації. Тому фінансову самостійність органів місцевого самоврядування необхідно розуміти як наявність достатніх фінансових ресурсів для виконання покладених на них функцій. Джерела походження цих ресурсів повинні мати другорядне значення. Необов'язково це мають бути податкові надходження. Цілком ймовірно, що значна частина таких ресурсів може формуватись за рахунок неподаткових джерел у вигляді плат за надання спеціальних послуг або взагалі міжбюджетних трансфертів.

Ефективна та дієва система місцевого самоврядування є важливим елементом функціонування демократичної держави. Для забезпечення виконання своїх функцій, створення належного життєвого середовища для населення громади органи місцевого самоврядування повинні мати у своєму розпорядженні достатні фінансові ресурси, основу яких складають кошти відповідних бюджетів.

Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні» визначено, що місцеві бюджети мають бути достатніми для здійснення органами місцевого самоврядування наданих їм законом повноважень і забезпечення мешканців відповідних громад якісними публічними послугами.

Основним інструментом, за допомогою якого територіальні громади здійснюють свої функції, є бюджет. Тому питанням і проблемам, що стосуються формування дохідної частини бюджетів місцевого самоврядування, пошуку і реалізації резервів їх наповнення, розширенню бази оподаткування приділяється досить велика увага.

Одним із суттєвих джерел доходів місцевих бюджетів є надходження від встановлених законодавством податків, зборів та інших платежів, у тому числі за рахунок місцевих податків і зборів. Підвищення ролі місцевих податків і зборів та збільшення їх частки у власних доходах місцевих бюджетів – головне завдання, яке визначив Уряд України і в реалізації якого якому зацікавлені органи місцевого самоврядування [2].

Упродовж останніх років в Україні були здійснені суттєві кроки щодо фінансової децентралізації та зміцнення ресурсної бази органів місцевого самоврядування. Внесені зміни до податкового та бюджетного законодавства в частині збільшення обсягів як власних доходів місцевих бюджетів, так і місцевих податків та зборів, зокрема:

ліквідовані неефективні податки, видатки на адміністрування, що були більшими, ніж надходження від таких податків і зборів; введено нові економічно ефективні податки; розширено перелік типів об'єктів оподаткування; змінено податкові ставки; розширено коло платників податків; окремі загальнодержавні податки віднесено до місцевих податків тощо.

Враховуючи ці зміни, а також з огляду на мотиваційний аспект та безпосередній вплив органів місцевого самоврядування на запровадження та мобілізацію місцевих податків і зборів, можна чітко прослідкувати динаміку зростання їх питомої ваги в доходах місцевих бюджетів України (без трансфертів).

Реалізація гарантованих конституцією прав громадян (на освіту, охорону здоров'я, соціальний захист тощо) має забезпечуватись на однаковому рівні по всій території держави. Якими б не були податкові повноваження органів місцевого самоврядування, за відсутності достатнього економічного підґрунтя місцеві податки і збори не в змозі забезпечити відповідний рівень реалізації. Тому фінансову самостійність органів місцевого самоврядування необхідно розуміти як наявність достатніх фінансових ресурсів для виконання покладених на них функцій. Джерела походження цих ресурсів повинні мати другорядне значення. Необов'язково це мають бути податкові надходження. Цілком ймовірно, що значна частина таких ресурсів може формуватись за рахунок неподаткових джерел у вигляді плат за надання спеціальних послуг або взагалі міжбюджетних трансфертів. Перспективним у цьому плані може стати інститут самооподаткування населення, який має зовсім іншу, ніж місцеві податки, природу.

Література:

1. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень: проект закону України від 02.06.2021 № 5600. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=72106.
2. Місцеві податки і збори: аналіз вимог до прийняття рішень органами місцевого самоврядування. URL: <https://decentralization.gov.ua/news/%208778>.

Поврезнюк Т.

«Міжнародна економіка», 2 курс
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

Науковий керівник – к.е.н., ст. викладач кафедри фінансів ім. В. Федосова Білінець М.Ю.

ВПЛИВ COVID-19 ТА КАРАНТИННИХ ОБМЕЖЕНЬ НА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННИЙ БІЗНЕС УКРАЇНИ

Поширення пандемії COVID-19 по всьому світу спричинило неабиякі труднощі в усіх сферах людського життя. Проте готельно-ресторанний бізнес постраждав чи не найбільше, адже він стосується безпосереднього контакту із людьми.

З метою оцінки впливу пандемії COVID-19 на учасників готельного ринку України, Horwath HTL Угорщина та Українська Асоціація Готелів та Курортів UHRA провели національне онлайн-опитування настроїв готельєрів України. У опитуванні взяли участь 122 готелі. Результати були наступні: понад 60% респондентів повідомили, що їх річна виручка знизилась на більш, ніж 40% (з яких у половини вона зменшилась на понад 60%) (рис.1.а.); у той час як більшість готельєрів запровадили основні заходи з оптимізації витрат, ті готелі, де виручка залишилась незмінною або й зросла, не